

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 9/2025 24.2.2025

Kulttuuriperinnön hoito, ylläpito ja säilyttäminen kirkon yhteiskunnallisena tehtävänä - laskennallisten kulttuuriperintökustannusten ja kulttuuriperintöindeksin käsitteet ja käyttötarkoitus

Johdanto

Laskennallisista kulttuuriperintökustannuksista on annettu yleiskirje 11/2023, joka korvasi yleiskirjeen 33/2006. Yleiskirjeessä kerrotaan, että kulttuuriperintökustannusten osuutta kokonaiskustannuksista ei enää vuoden 2023 alusta lähtien eritellä kirjanpidossa manuaalisesti laskentatunnisteiden avulla vaan kulttuuriperinnön hoidosta, ylläpidosta ja säilyttämisestä aiheutuvista menoista lasketaan laskennalliset kulttuuriperintökustannukset Kirkkohallituksen toimesta.

Kulttuuriperintöindeksi on kaava, jota käytetään valtion rahoituksen yhtenä uutena laskentaperusteena kirkolliskokouksen marraskuussa 2024 hyväksymissä valtion rahoituksen uusissa jakoperusteissa. Tämä katsottiin toimivaksi keinoksi korostaa kulttuuriperinnöstä huolehtimisen tärkeyttä lakisääteisenä velvoitteena.

Kirkkohallitukseen on tullut seurakunnilta lukuisia kysymyksiä, joissa sekoitetaan keskenään tai liitetään virheellisesti toisiinsa laskennalliset kulttuuriperintökustannukset ja kulttuuriperintöindeksi. Nämä kaksi käsitettä ovat kuitenkin toisistaan erillisiä ja niiden käyttötarkoitus on eri. Tämän yleiskirjeen tarkoituksena on oikaista syntyneitä väärinkäsityksiä. Luku 1 käsittelee laskennallisia kulttuuriperintökustannuksia ja luku 2 kulttuuriperintöindeksiä.

1 Laskennalliset kulttuuriperintökustannukset

Valtion rahoituksen käyttö on raportoitava

Kulttuuriperinnöstä huolehtiminen on evankelis-luterilaiselle kirkolle ja sen seurakunnille lakisääteinen yhteiskunnallinen tehtävä. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vuosittain evankelis-luterilaiselle kirkolle rahoitusta hautaustoimeen, väestökirjanpitoon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyviin laissa säädettyihin tehtäviin.

Kirkon on raportoitava valtion rahoituksen käytöstä vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriölle. Nykyiseen käytäntöön, kulttuuriperintökulujen laskemiseen Kirkkohallituksen toimesta *laskennallisina kulttuuriperintökustannuksina*, siirryttiin raportoinnin luotettavuuden parantamiseksi.

Kulttuuriperintökustannukset on raportoitu ministeriölle laskennallisina ensimmäisen keran vuodelta 2023, jolloin laskennalliset kulttuuriperintökustannukset olivat koko kirkon tasolla 24,2 miljoonaa euroa. Seurakuntakohtaiset laskennalliset kulttuuriperintökustannukset ovat seurakuntien nähtävinä [Sakastissa](#).

Laskennallisten kulttuuriperintökustannusten muodostuminen

Kulttuuriperinnön hoitoon liittyvistä kustannuksista kerrotaan tarkemmin [yleiskirjeessä 11/2023](#).

Laskennallisten kulttuuriperintökulujen laskennassa käytetään kirjanpitojärjestelmän sekä kirkon kulttuuriperintöjärjestelmä Basiksen Kohderekisterin tietoja. Rakennuksiin kohdistuvat kustannukset saadaan, kun seurakuntien tilinpäätöstiedot yhdistetään Basis-järjestelmästä saatuihin tietoihin. Tietojen yhdistämiseen käytetään kustannuspaikkatietoa, mikä edellyttää sitä, että tieto on merkitty oikein molempiin järjestelmiin kohteittain. Basis Kohderekisterissä seurakuntatalouden kaikista rakennuksista tulee löytyä vähintään [minimitiedot](#).

Laskennassa yhdisteltävät tiedot:

- Kirjanpidon tiedot: rakennuksille kohdenneet toimintakulut (palvelujen ostot, aiheet ja tarvikkeet sekä kiinteistövero) ja investoinnit tilinpäätöstilanteen mukaisina.

Tilinpäätöstiedot sisältävät tehdyt vyörytykset. Investointien kulu tulee huomioiduksi vuosittaisten poistojen kautta ja esineiden kulu rakennuksen kustannuspaikan kautta.

- Basis -järjestelmän tiedot: rakennukset niiden iän ja kulttuurihistoriaperusteisen suojelustatuksen mukaan tehdyn ryhmittelyn mukaisina. Kullakin ryhmällä on oma prosenttinsa, jonka perusteella kulttuuriperinnön hoidon osuus lasketaan rakennuksen kustannuksista.
  - Autiokirkot 100 % ¹⁾
  - Suojellut kirkolliset rakennukset 30 % ²⁾
  - Muut suojellut rakennukset 20 %
  - Yli 50 vuotta vanhat kirkolliset rakennukset 20 %
  - Muut kirkolliset rakennukset 10 %

Rakennukset, joita ei Basiksessa ole ryhmitelty mihinkään ryhmään huomioidaan vielä vuosina 2024 ja 2025 viiden prosentin (5 %) mukaan, koska joukossa on selkeästi edelleen kirkollisia ja suojeltuja rakennuksia. Vuoden 2025 jälkeen ryhmittelemättömiä rakennuksia ei huomioida laskennassa.

¹⁾ autiokirkko on tässä yhteydessä verotekninen termi ja vain verottajan määrittelemät rakennukset voidaan merkitä autiokirkoiksi. Seurakunnan ei tule merkitä Basis-järjestelmään autiokirkoksi muita rakennuksia. Katso lisätietoja: [Verosta vapaat autiokirkot, linnat ja linnoitukset](#) (vero.fi)

²⁾ Muut suojellut kirkolliset rakennukset, pois lukien autiokirkot. Kirkollisia rakennuksia ovat kirkkolain mukaan kirkot, kellotapulit, siunaus- ja hautakappelit sekä hautausmaalla olevat niihin rinnastettavat rakennukset.

Seurakuntakohtaiset kulttuuriperintökustannukset

Uusi tapa koota kulttuuriperintökustannukset laskennallisina on aiempaa tapaa yleispiirteisempi. Tämän vuoksi yksittäisen seurakuntatalouden kohdalla laskennalliset kustannukset eivät aina täysin vastaa tiettyä vuonna toteutuneita kustannuksia, mutta koko kirkon tasolla ne antavat aiempaa luotettavamman kuvan kokonaiskustannuksista.

Seurakuntataloudet voivat kuitenkin halutessaan kerätä omaa toimintaansa varten tietoa toteutuneista kulttuuriperintökustannuksista. Toteutuneiden kustannusten avulla voidaan

muun muassa seurata miten hyvin ne vastaavat laskennallisia kulttuuriperintökustannuksia pidemmällä aikavälillä. Toteutuneiden kustannusten laskentaan tulee käyttää yleiskirjeen 33/2006 liitteessä 2 esitettyjä periaatteita ja prosentteja, koska myös laskennallisten kulttuuriperintökulujen laskentatapa perustuu tässä yleiskirjeessä esitettyyn laskentatapaan.

2 Kulttuuriperintöindeksi

Kulttuuriperintöindeksin käyttötarkoitus

Kulttuuriperintöindeksi mallintaa pitkällä aikajänteellä seurakuntatalouksien osuutta kulttuuriperinnön lakisääteisten velvoitteiden hoidosta aiheutuvasta vastuusta. Sen tehtävä on kanavoida valtion rahoitusta sellaisille seurakuntatalouksille, sen mukaan, paljonko seurakuntataloudella on arvokasta kirkollista kulttuuriperintöä huolehdittavanaan. Kulttuuriperintöindeksin avulla pyritään turvaamaan kirkon aineellisen kulttuuriperinnön (rakennusperintö, esineistö ja taide) säilyminen riippumatta niiden maantieteellisestä sijainnista.

Kulttuuriperintöindeksi laskentamalli

Kulttuuriperintöindeksin laskennassa käytetään BASIS-järjestelmän tietoja kirkollisten rakennusten seurakuntakohtaisista määristä ja suojelustatuksista. Suojelluille³⁾ kirkollisille rakennuksille on kulttuuriperintöindeksissä määritelty painokertoimet niiden tyyppin mukaan. Painokertoimet ovat seuraavat: kirkkorakennukset = 1, siunauskappelit = 0,8, kellotapulit = 0,3 ja hautakappelit = 0,1.

Seurakuntatalouksittain summataan kunkin seurakuntatalouden suojeltujen kirkollisten rakennusten määrä niiden kulttuuriperintöindeksin mukaisilla painokertoimilla ja tästä saadaan vertailuluku. Seurakuntatalouksien vertailulukujen suhteessa määritellään, kuinka suuri osuus kulttuuriperintöindeksin mukaisesta rahoituksesta kullekin seurakuntataloudelle osoitetaan. Esimerkiksi mikäli jonkun seurakuntatalouden vertailuluku muodostaa 5 % koko kirkon vertailulukujen summasta, niin tällöin kyseiselle seurakuntataloudelle osoitetaan 5 % kulttuuriperintöindeksin mukaan jaettavasta valtion rahoituksen osuudesta.

Siirtymäkaudella (vuosina 2025 ja 2026) seurakuntatalouksille jaettavasta valtion rahoituksesta 50 % jaetaan uusien jakoperusteiden mukaisesti ja uusissa jakoperusteissa 15 % rahoituksesta jaetaan kulttuuriperintöindeksiin pohjautuen, jolloin esimerkkinä toimivalle seurakuntataloudelle jaettaisiin kulttuuriperintöindeksin vertailulukuun pohjautuen $0,5 * 0,15 * 0,05 = 0,00375 = 0,375 \%$ koko seurakuntatalouksille jaettavasta valtion rahoituksesta.

3) Suojelulla tarkoitetaan tässä sekä kirkkolain että alueidenkäyttölain mukaisen lainvoimaisen kaavan suojelua.

Lisätiedot:

kulttuuriperintöasiantuntija Saana Tammisto saana.tammisto@evl.fi

tilastoasiantuntija Juho Laatikainen, juho.laatikainen@evl.fi

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna
kansliapäällikkö

Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos

ISSN 1797-0326